

КОНФЕРЕНЦІЇ, СИМПОЗИУМИ, АКАДЕМІЇ

17 березня 2010 р. у приміщеннях Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України та Наукового товариства ім. Шевченка відбулася презентація монографії історика й діяча козацького руху Дмитра Білого „Українці Кубані в 1792—1921 роках. Еволюція соціальних ідентичностей“. Відкрив її вступним словом заступник директора Інституту українознавства Микола Литвин, який охарактеризував науковий доробок автора та головні концептуальні аспекти його наукових зацікавлень.

Дмитро Білий розповідав, як виник задум книжки, про історію дослідження минулого українців Кубані, про заходи офіційної влади ще від 1930-х рр. щодо їх асиміляції, врешті торкнувся питання можливого їх відродження.

В обговоренні взяв участь голова НТШ Олег Купчинський. Він, вітаючи автора, відзначив, що Кубань завжди була в колі зацікавлень науковців НТШ, так само, як і інші українські території, що нині поза кордонами України. Вчений зазначив, що книжка Д. Білого, подібно до досліджень про Підляшшя, Берестейщину, виділяється серед таких видань своєю фундаментальністю і є гарним продовженням цієї серії праць. Професор Роман Кирчів оцінив обширну джерельну базу й глибину розкриття основних сюжетів дослідження, підкресливши важливість фіксації пам'яток фольклору Кубані. Феодосій Стеблій, зокрема, поінформував, що праця Д. Білого обговорювалася на засіданнях відділу й рекомендована до друку і захисту як докторська дисертація. Він також відзначив, що дослідження фахово відтворює основні етапи і перипетії історії українців Кубані кінця XVIII — початку ХХ ст. Зокрема, в праці вдало висвітлені місце і роль Чорноморського козацького війська в планах польського національно-визвольного руху як елемента міжнародної політики середини ХІХ ст., спрямованої на підготовку спеціально відряджуваних на Кубань і Кавказ емісарів (у тому числі і з-поміж українців) антиімперського визвольного повстання. Петро Шкраб'юк зауважив, що поява монографії Д. Білого — видатне явище в національній історіографії, наголосивши на важливості впровадження у науковий обіг інформації про визначних діячів минулого Кубані, недооцінюваних або замовчуваних колишньою імперською владою.

Дослідник Ігор Чорновол підкреслив вдалу новаторську спробу Д. Білого вперше в українській історіографії простежити історію українців Кубані в контексті теорії фронтиру. Марта Гавришко висловила за продовження досліджень Визвольних змагань на Кубані, включно з боротьбою УПА.

В обговоренні презентованого видання також взяли участь представники Творчого об'єднання „Велеско“ Осмир Митренко та Остап Стех.

Режисер обласної телерадіокомпанії Тарас Коляндрук виявив бажання підготувати спільно з Дмитром Білим документальний телефільм про українську інтелігенцію Кубані.

Наприкінці презентації Д. Білий виконав кілька кубанських пісень.

Феодосій СТЕБЛІЙ

18 березня 2010 р. у конференційній залі НТШ у Львові відбувся Науковий семінар „Українське козацтво ХVІ — початку ХVІІІ століть: джерельний інструментарій та нові дослідницькі перспективи“, який організувала Історична комісія НТШ. Метою семінару була актуалізація в колі львівських дослідників козацької тематики, що має першорядне значення для концептуалізації історії українського державотворення та досягнення загальнонаціонального консенсусу в трактуванні ключових подій минулого. Учасникам семінару були представлені три різні за хронологією і проблематикою доповіді, котрі підсумовують найновіші студії з історії козацтва у ширшому політичному, соціальному й релігійному контекстах Східної Європи та суміжних з нею регіонів. Якщо виступ Тараса Чухліба зосереджувався на сучасних інтерпретаціях ролі України у протистоянні „християнської“ та „мусульманської“ цивілізацій, то реферат Ярослава Федорука сфокусований на малознаній навіть серед фахівців темі Віленських переговорів 1656 р., під час яких розглядалося „українське питання“. А в доповіді Ігоря Скочиляса висвітлено невідомі події українського церковного життя останньої чверти ХVІІ — початку ХVІІІ ст., а саме особливості формування на землях Правобережного Гетьманату єпархіяльних структур Київської православної митрополії. У рамках семінару відбулася презентація монографічних досліджень з історії українського козацтва Т. Чухліба (Козаки та яничари: Україна у християнсько-мусульманських війнах 1500—1700 рр. К., 2010, 448 с. та Козаки і монархи: Міжнародні відносини ранньомодерної Української держави 1648—1721 рр. / 3-тє вид., випр. і доп. К., 2009, 616 с.) і нового випуску „Українського археографічного щорічника (К., 2009, вип. 13—14, 850 с.), який представив Олександр Маврін. Учасники семінару також обговорили складну ситуацію, що склалася у гуманітарній сфері, зокрема у зв'язку з приходом на посаду міністра освіти і науки України одіозного Дмитра Табачника, запропонувавши Президії НТШ підготувати й ухвалити на Загальних зборах Товариства публічну заяву з вимогою негайної його відставки.

Ігор СКОЧИЛЯС

17—20 травня 2010 р. на хемічному факультеті Львівського національного університету ім. І. Франка відбулася ІV Українська конференція „Домбровські хемічні читання—2010“. В організації наукової конференції взяли участь Національна академія наук України, Інститут органічної хемії НАН України, ЛНУ та Хемічна комісія НТШ. Попередні конференції відбувалися в Черкасах, Чернівцях і Тернополі. Конференція була започаткована учнями відомого українського вченого, хеміка-органіка А. Домбровського, багато з яких є членами НТШ. Сьогодні — це один з небагатьох форумів в Україні, присвячених розгляду досягнень та аналізу проблем органічної та медичної хемії. Активну участь в організації та проведенні конференції „Домбровські хемічні читання—2010“ взяли члени Хемічної комісії НТШ

акад. НАН України, директор Інституту органічної хемії НАН України Мирон Лозинський та проф., завідувач кафедри органічної хемії ЛНУ Микола Обушак. У роботі конференції взяли участь понад 200 вчених-хеміків з України. З доповідями виступили науковці зі Львова, Чернівців, Києва, Харкова, Луганська, Івано-Франківська, Дніпропетровська, Запоріжжя, Сум. На конференції репрезентовані доповіді науковців з Польщі, Франції, Німеччини та США, які дістали високу оцінку та схвалення. Крім наукових дискусій, під час роботи конференції були проведені культурні заходи. Наступну конференцію „Домбровські хемічні читання—2012“ планується провести в Ніжині.

Володимир ДУТКА

25 травня 2010 р. у дзеркальній залі Львівського національного університету ім. Івана Франка відбулася наукова конференція із міжнародною участю на тему „Цитокіни і лікарські препарати у регуляції функціонування клітин“. Співорганізаторами цієї конференції були Інститут біології клітини НАН України, ЛНУ (Біологічний факультет), Західний науковий центр НАН і МОН України, Львівське відділення Українського біохемічного товариства і Наукове товариство ім. Шевченка. У її рамках відбулися чотири наукові сесії: Цитокіни в регуляції функціонування клітин у нормі і при патології; Вплив лікарських препаратів на ріст і загибель клітин ссавців; Сигнальні механізми клітини при патології і за дії лікарських препаратів; Створення і використання нових лікарських препаратів та систем доставки лікарських препаратів і нуклеїнових кислот у клітини-мішені.

У роботі конференції взяли участь понад 100 вчених науково-дослідних інститутів Львова і Києва, а також ЛНУ, Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, НУ „Львівська політехніка“, Львівського національного лісотехнічного університету. Міжнародну участь у конференції забезпечили Олександр Корчинський та співавтори (Медичний центр Лейденського університету, Лейден, Нідерланди), Ігор Якимович та співавтори (Людвигівський інститут ракових досліджень, Упсала, Швеція). Співавтором доповіді Ростислава Білого (Інститут біології клітини НАН України) був вчений із Університетської клініки Ерлангена, Німеччина, а доповіді Володимира Назарка (Інститут біології клітини НАН України) — вчені з Католицького університету Лейвена (Бельгія) і Жешівського університету (Польща).

Конференцію відкривали проф. Василь Височанський (проректор ЛНУ), акад. НАН України Сергій Комісаренко (Президент Українського біохемічного товариства, акад.-секретар Відділення біохемії, фізіології і молекулярної біології НАН України, директор Інституту біохемії ім. О. В. Палладіна НАН України), чл.-кор. НАН України Андрій Сибірний (директор Інституту біології клітини НАН України), акад. АМН України Дмитро Зербіно (директор Інституту клінічної патології ЛНМУ).

Наукова конференція присвячувалась 60-річчю від народження дійсного члена НТШ, д-ра біологічних наук, проф. чл.-кора НАН України Ростислава Степановича Стойки, який є професором кафедри біохемії ЛНУ. Тематика конференції відобразила тематику наукових зацікавлень, які розпочато приблизно 30 років тому в науковій групі Р. Стойки, вона мала стати своєрідним звітом вчених, які були аспірантами професора, а потім стали науковими працівниками керованого ним відділу.

Ростислав СТОЙКА

21 червня 2010 р. у Державному меморіальному музеї Михайла Грушевського у Львові відбулося урочисте засідання з нагоди 110-х роковин від народження Катерини Грушевської — визначного українського етнолога, фольклориста і культуролога. Відкрила засідання начальник управління культури і туризму Львівської обласної державної організації Галина Дорошук, вступне слово і привітання виголосила директор музею, заслужений працівник культури Марія Магунь. У засіданні взяли участь члени різних інституцій НАН України, НТШ, навчальних закладів. Основна тема засідання: „Катерина Грушевська — соціолог, етнолог, культуролог, фольклорист“. Виступили: науковці Василь Горинь, Феодосій Стеблій, Євген Пшеничний (Дрогобич), завідувач Київського музею Михайла Грушевського Світлана Панькова, науковий співробітник цього ж музею Микола Кучеренко, завідувач сектора Музею Михайла Грушевського у Криворівні Оксана Рибарук, науковий співробітник Музею Івана Франка у Криворівні Микола Дзурак, журналіст Ігор Мельник, співзасновник Союзу українців у Румунії проф. Павло Романюк.

Традиційно уже стала присутність на урочистостях музею галицької гілки родини Грушевських: о. Зиновія Микласевича та Анни Микласевич, котра передала записані нею спомини Ольги Микласевич, двоюрідної сестри Катерини Грушевської, про життя родини Грушевських.

Того ж дня відбулося відкриття двох виставок: „Катерина Грушевська — достойна донька славетного батька“ та „У вінок пам'яті. Традиції української народної вишивки на Стрийщині (до етнографічних зацікавлень Катерини Грушевської)“ — виставка секції вишивальниць літературно-мистецького об'єднання „Хвилі Стрия“, яку відкрила Віра Нагірна.

Також відбулася презентація видання „Катерина Грушевська — спалах зорі“, до якого увійшли автентичні фондові матеріали музею, про життя і наукову працю К. Грушевської від дитячих, юнацьких років, та становлення її як науковця і дослідника і, нарешті, важкий та трагічний життєвий шлях єдиної доньки Михайла Грушевського.

Вшанувати пам'ять Катерини Грушевської прийшли члени громадсько-культурних товариств „Холмщина“ та „Просвіта“, мистецтвознавці Зиновія Краковецька та Роман Яців, художник Ігор Гапон, майстриня Леся Скрипка та ін.

Учасники святкування були відзначені та нагороджені виготовленою до цієї пам'ятної дати унікальною ювілейною медаллю „Катерина Грушевська“. Розпочалося засідання музичною композицією „Українські народні думи“ у виконанні кобзаря та лірника Лайоша Молнара, котрий виконав думи із відомого двотомника, упорядкованого Катериною Грушевською.

Софія ЛЕГІН